

Pestprotocol Kanjertraining
IKC De Triangel
2021-2022

Vertegenwoordiging IKC De Triangel:

Vertrouwenspersonen locatie laag:	Angelique Dunnewold Ilona Arentsen
Vertrouwenspersonen locatie hoog:	Gerdien Huinink Dieske Sprenkelder
Stuurgroep Sociaal emotioneel:	Simone Land, Linda Hinkamp-te Brinke, Greetje Wagenvoort, Wilma Zwitser- Meijnen en Kim te Mebel (pest-coördinator)

Doelen:

- Leerlingen voelen zich veilig op school (sociaal, psychisch en fysiek)
- Leerlingen, leerkrachten, directie, anti-pestcoördinator en ouders weten wat ze kunnen doen ter preventie van onveilige situaties en hoe ze kunnen handelen als het toch onveilig wordt.

De uitgangspunten

School is bedoeld om te leren. Dit kan alleen als leerlingen zich veilig voelen op school.

De visie en levenshouding van De IKC De Triangel vormen het uitgangspunt van ons veiligheidsbeleid. We hebben een duidelijke visie op hoe we met elkaar omgaan en willen graag samen met ouders en kinderen zorgen voor een veilige school.

We willen te vertrouwen zijn

De meeste mensen willen te vertrouwen zijn. Op die manier willen we gezien, gehoord en begrepen worden. We gaan daarom uit van elkaars goede bedoelingen en kijken met vertrouwenaar elkaar en de kinderen. Ons uitgangspunt is daarbij dat je jezelf mag zijn. Doe je niet anders voor dan wie je werkelijk bent, zoals je bent is het goed. En daarmee ben je te vertrouwen.

Wij, leerkrachten en ouders, zijn samen het gezag van het fatsoen

We zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de opvoeding van de kinderen. Een goede opvoeding richt zich op fundamentele menselijke waarden zoals: liefde, vertrouwen, mededogen, toewijding, verantwoordelijkheid en betrokkenheid in de breedste zin van het woord.

Daarom moeten wij, ouders en leerkrachten, duidelijke leiders zijn voor kinderen: wij vertegenwoordigen het gezag van het fatsoen. We laten ons daarbij niet bepalen door negatieve gevoelens zoals angst, onmacht en ergernis. We zorgen voor een veilige sfeer door grensoverschrijdend gedrag op een nette manier zorgvuldig aan te pakken. Daarin werken we samen met elkaar.

We geven het goede voorbeeld

De kinderen voelen zich veilig als wij het goede voorbeeld geven:

- We gaan respectvol met elkaar om.
 - We spreken respectvol over elkaar en de kinderen, ook op sociale media
 - Indien zich een probleem voordoet of als we ons zorgen maken, dan overleggen we met elkaar.
- We zoeken een oplossing die goed is voor alle betrokkenen en die recht doet aan de situatie.

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van de leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover geïnformeerd worden door de leerlingen zelf. Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. Wij als leerkrachten gaan ervan uit, dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen van de pester zelf zullen zijn (cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in de klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep). Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders enerzijds en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest.

Als door een kind duidelijk zichtbaar gepest wordt, doorloopt de groepsleerkracht het volgende stappenplan.

- Informatie inwinnen
- Gesprek met het gepeste kind
- Gesprek met het kind dat pest
- Inlichten van de ouders van het gepeste kind
- Inlichten van de ouders van het kind dat pest
- Gesprek met de groep
- Hulp aan het gepeste kind
- Hulp aan het kind dat pest

Informatie inwinnen

Om zicht te krijgen van de omvang en de wijze van pesten wint de groepsleerkracht informatie in bij collega's uit het team en eventueel bij de ouders.

Vragen hierbij kunnen zijn: wordt het pesten ook door hen opgemerkt? Wie zijn er misschien meer bij betrokken? Hoe vaak komt het voor? Waar en wanneer komt het voor?

Gesprek met het gepeste kind

Het slachtoffer is degene die zich met de situatie het minste raad weet.

Het doel van dit gesprek is tweeledig: ten eerste het gepeste kind het gevoel geven dat er actie ondernomen zal worden en het kind er niet alleen voor staat; ten tweede informatie inwinnen.

A. Vertrouwen winnen

Het gepeste kind heeft vaak een negatief zelfbeeld. Hun zelfvertrouwen is aangetast. Soms voelen ze zich zelfs schuldig. Het kan voorkomen dat de groepsleerkracht het pesten lange tijd niet heeft opgemerkt.

Het vertrouwen van het kind moet eerst gewonnen worden.

- Laat het kind zijn eigen verhaal vertellen.
- Vraag hoe het kind zich door het pesten voelt.

- Stel het kind gerust en prijs hem dat hij erover durft te praten.
- Ga niet direct in op oorzaken, schuld en oplossingen.
- Laat merken dat er iets aan het probleem van het kind gedaan wordt.

De groepsleerkracht vertelt het kind in het algemeen iets over pesten:

- Dat het vaker voorkomt, ook bij andere kinderen
- Dat het niet alleen op school gebeurt.
- Dat er meer bij betrokken zijn dan de pester en het slachtoffer.
- Dat de pesters zichzelf er beter van vinden worden
- Dat veel kinderen uit de groep niets durven te zeggen, omdat ze bang zijn.
- Dat de pester zelf een probleem heeft.
- Dat de school het pesten niet goed vindt.

B. Inwinnen van informatie

De groepsleerkracht stelt gerichte vragen:

- Wie pest er?
- Hoe wordt er gepest?
- Wat gebeurt er vlak voor het pesten?
- Wanneer wordt er gepest?
- Hoe vaak wordt er gepest?
- Wanneer is het begonnen?
- Waar wordt er gepest?
- Is het kind al vaker gepest?
- Hoe reageert het kind op het pesten?
- Wat heeft het kind geprobeerd om het pesten te stoppen?
- Welk resultaat had dit?
- Welke oplossingen kon het kind zelf bedenken?
- Heeft het kind er thuis over gepraat?

De groepsleerkracht moet aan het kind duidelijk maken dat er geen pasklare oplossing is, maar dat er gewerkt gaat worden aan oplossingen. De groepsleerkracht moet nooit beloven dat hij er niets over zal zeggen. Als hij niets mag zeggen kan het kind ook niet geholpen worden. Het maken van afspraken is noodzakelijk.

Afspraken:

1. Dat wat het kind zelf gaat proberen
2. Dat wat de school gaat doen (stappenplan)
3. Dat de stappen altijd met het kind door gesproken worden.
4. Dat het kind altijd bij de groepsleerkracht terecht kan.

Informeren van de ouders

Om de ouders duidelijke informatie te geven is het goed dat de leerkracht heeft gesproken met het gepeste kind en met het kind dat pest.

Met de ouders wordt besproken:

- Dat het kind gepest wordt/dat het kind pest
- Welke afspraken er al zijn gemaakt
- Welke stappen er nog volgen
- Dat aan het eind van de procedure weer contact met de ouders opgenomen zal worden

Gesprek met de groep:

De groepsleerkracht voert een gesprek met de groep over pesten in het algemeen:

- De regels zoals ze op school/in de groep gelden
- Het feit dat de school en groepsleerkracht het pesten afkeurt
- De (zwijgende) meerderheid een signaleringsfunctie heeft
- Er kinderen in de groep zijn die door hun zwijgen meewerken aan het pesten
- De groep andere kinderen op pesten kan aanspreken
- Het pesten gemeld kan worden bij de groepsleerkracht, andere groepsleerkracht of intern begeleider.

Hulp aan het kind dat gepest wordt:

De groepsleerkracht probeert samen met het kind een manier te bedenken om pestgedrag te melden bij de groepsleerkracht of andere begeleiders. De groepsleerkracht laat merken dat er altijd ruimte is om te praten

Voor kinderen met weinig zelfvertrouwen is het soms raadzaam externe weerbaarheidstraining te adviseren.

Hulp aan het kind dat pest:

Pester zijn vaak agressief, hebben hier een zwakke controle over en denken vaak dat ze macht kunnen uitoefenen over het slachtoffer.

De pester moet:

- Zich bewust worden van het eigen pestgedrag en het effect op het slachtoffer.
- Gecorrigeerd worden
- Geholpen worden

De bewustwording vindt plaats middels een gesprek.

In dit gesprek vertelt de leerkracht iets over pesten zodanig dat de pester

- meedenkt over een oplossing van het pesten
- weet dat de ouders geïnformeerd worden
- de problemen in algemene zin in de groep besproken worden
- dat er consequenties aan het vertoonde gedrag zitten

Indien er geen verbetering komt in het gedrag dienen er opnieuw gesprekken plaats vinden waarbij de intern begeleider wordt betrokken en eventueel externe deskundigen.(via Jeugd Advies Team, Bureau Jeugdzorg e.a)

Wat is grensoverschrijdend gedrag?

Grensoverschrijdend gedrag kan op verschillende manieren plaatsvinden: verbaal, fysiek, materieel. Het kan bijvoorbeeld gaan om pesten, agressief gedrag, spullen kapot maken of stelen, discriminatie en seksuele toenadering of –intimidatie. Het gedrag kan zowel opzettelijk als onopzettelijk zijn, maar degene die er mee wordt geconfronteerd ervaart het als ongewenst en onaangenaam.

Elke situatie van grensoverschrijdend gedrag staat op zichzelf, en is situationeel/ contextueel en vraagt een eigen afweging en aanpak. Wat bij het ene kind goed werkt, werkt bij het andere kind averechts. Toch zijn er wel wat vuistregels te creëren.

Een school is een plek om te leren, daar moet het dus veilig zijn. Binnen de school moet de nadruk liggen op vertrouwen, maar dat kan alleen bestaan als er helder en duidelijk gezag is.

Fysieke veiligheid in gevaar?

Als een kind of ouder grensoverschrijdend gedrag vertoont, is het eerste wat van belang is: Is de fysieke veiligheid in het geding van de leerkracht, het kind of de omstanders?

Voorbeelden zijn: schaar gooien door de klas, met een mes dreigen, agressie, dreigen met een waakhond loslaten etc.

In dat geval gaan we niet eerst begrijpen en rustig in gesprek, het is dan een kwestie van handelen en grenzen stellen. Veiligheid staat voorop. Een optie zou dan kunnen zijn dat de leerkracht met de hele klas de ruimte verlaat. De leerkracht stuurt een andere volwassene naar het kind toe om het kind tegen zichzelf te beschermen.

Het heeft altijd de voorkeur om van kinderen af te blijven als leerkracht. Indien er echter geen alternatief is, is het ook de plicht om in te grijpen om gevaar te voorkomen. Dus vechtende kinderen uit elkaar halen nadat je duidelijk hebt gezegd: Uit elkaar nu!

Denk bij schade ook aan herstelrecht:

Voorbeelden:

- Fysiek iets aangedaan: knuffel geven
- Iets stuk gemaakt: koop een nieuwe
- Uitgescholden: excuusbrief schrijven
- Weglopen: tijd inhalen
- Racisme: werkstuk maken over tweede wereldoorlog

Bij fysieke onveiligheid is er altijd een nagesprek met de ouders van de leerling. Daarbij gaan we op zoek naar is hier sprake van onwil of onmacht? In beide gevallen verwachten we echter dat ouders het gedrag afkeuren. Doen ouders dit niet, dan gaat deze leerling naar een andere klas tot de rust, veiligheid en het vertrouwen binnen de klas voldoende is hersteld. Zijn er aanwijzingen dat de leerling het gedrag in die klas ook zal laten zien, dan komen we in een situatie van schorsen c.q. verwijderen binnen de grenzen van de leerplichtwet. Hieronder ziet u tot slot het stappenplan grensoverschrijdend gedrag.

Stappenplan grensoverschrijdend gedrag

1. De leerkracht benoemt het grensoverschrijdende gedrag:
"Ik zie dat...", "Ik hoor dat..."

En wat het met hem/haar/de klas doet (gevoel):

"Ik merk dat het ..., "Ik heb last van...", "Ik vind het storend dat..."

2. De leerkracht vraagt naar de bedoeling van dit gedrag:
"Is het je bedoeling om...?" of "Wil je echt ...?"

Nee -> "Fijn dat dacht ik al, stop er dan maar mee"
"Hoe ga je het de volgende keer anders doen?"
"Wat spreken we af?"

Ja -> "Meen je dat?"
"Blijf je hiermee doorgaan?"
VERBAZING TONEN

Bij **Ja**:

3. De leerkracht stapt over naar leiderstaal:
 - "Kijk me aan", Ik wil dat je nu...", "Stoppen nu", "Hier geven ...(materiaal)"
 - "Je hebt nu de keus..."

Je luistert naar mij

Consequentie

Bijvoorbeeld:

- Dicht bij de leerkracht laten zitten
- "Ik spreek je straks.. (na schooltijd/pauze)"
- Afkoelplek
- Uit de klas (eventueel hulp van collega/directie)
- Ouders bellen

4. In beide keuzes zal de leerkracht buiten lestijd een gesprek voeren met het kind.

De leerkracht vraagt nogmaals naar de **BEDOELING**:

- "Was het jouw bedoeling om ...?"
- "Ben je van plan om hiermee door te gaan?"

Onmacht

Nee, ik wil stoppen:

- Afspraken/plan maken
- Eventueel goedmaken/herstellen
- Ouders worden geïnformeerd

Onwil

Ja, ik wil doorgaan:

- Ouders worden gebeld voor een gesprek op school
- Kind uit de klas

Gesprek met ouders:

Keuren ouders het gedrag goed?

Nee

Hulp aanbieden
Passende plek indien nodig
Samen plan van aanpak maken
2 klassen hoger/lager
Kind dichtbij leerkracht

Nee, maar

Smileyposter
'Er is geen excuus voor wangedrag'
'Wilt u dat uw kind...?'

Ja

Grenzen school aangeven (Smileyposter)
Kind voorlopig uit de klas, bedenktijd ouders
Is dit de juiste school voor u?
Schorsen
Gedrag verandert niet? Vervangende school

